

KOMMUNALAFDELINGEN

Medlem af Indre Nørrebro Bydelsråd
Gyda Kongsted, MF
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Dato: **7 SEP. 2000**
Kontor: 1. kommunekontor
J. nr.: 2000/1070/102-7
Sagsbeh.: SNI
Fil-navn: Kongsted,æresborgerskab

I brev af 30. december 1999 anmodede De Indenrigsministeriet om at vurdere, hvorvidt Indre Nørrebro Bydelsråd lovligt kunne træffe beslutning om at tildele Mumia Abu-Jamal, der i 1982 af amerikanske domstole blev dømt til døden for drabet på en politibetjent, æresborgerskab på Indre Nørrebro. De anmodede samtidig Indenrigsministeriet om at vurdere Indre Nørrebro Bydelsråds beslutning om i denne forbindelse at bevilge 4.000 kr. til markering af æresborgerskabet.

Deres brev af 30. december 1999 var vedlagt en kopi af protokollen fra bydelsrådsmødet den 14. januar 1998 i Indre Nørrebro Bydelsråd. Af protokollen fremgår det, at et flertal af medlemmerne af Indre Nørrebro Bydelsråds kultur-, fritids- og integrationsudvalg på et møde den 1. december 1997 besluttede at indstille til bydelsrådet at tildele Mumia Abu-Jamal æresborgerskab i bydelen. Det fremgår endvidere, at et flertal af bydelsrådet på mødet den 14. januar 1998 vedtog indstillingen fra kultur-, fritids- og integrationsudvalget. Desuden fremgår det, at et flertal af bydelsrådets medlemmer på mødet i bydelsrådet den 14. januar 1998 traf beslutning om at bevilge 4.000 kr. til en markering af æresborgerskabet i bydelen.

Af sagsfremstillingen til bydelsrådets møde den 14. januar 1998 fremgår bl.a. følgende:

”Sekretariatet har rettet henvendelse til Struktursekretariatet den 11.11.1997 med henblik på at få afklaret Bydelens kompetence omkring æresborgerskab. Af Struktursekretariatets notat af 12.11.1997 fremgår det bl.a., at udnævnelse af æresborger ikke i gængs forstand ligger indenfor rammerne af bydelsregulativet. Jf. lov om kommunernes styrelse § 2 skal en kommunal myndighed have hjemmel i lovgivningen eller i kommunalfølgemagtsreglerne, for at der lovligt kan træffes beslutning i en sag. Såfremt bydelsrådets formål er at påvirke fremmed stat, vil en beslutning om æresborgerskab være et ”udenrigspolitisk anliggende”.

Hvis bydelsrådets formål med udnævnelse af æresborger alene kan betragtes som ”repræsentation”, kan bydelen godt træffe beslutning uden konkret hjemmel. Bydelen kan derfor godt udnævne Mumia Abu-Jamal til æresborger, hvis der alene er tale om en politisk markering, uden retslig indhold, rettet mod personen Mumia Abu-Jamal og ikke til de amerikanske myndigheder.

En udnævnelse til æresborger i repræsentativt øjemed vil dog kun være gældende i bydelsforsøgsperioden.”

Af indstillingen fra kultur-, fritids- og integrationsudvalget fremgår følgende:

”Indstilling fra:

Kultur-, Fritids- og Integrationsudvalget om:

- at Bydelsrådet tildeler Mumia Abu-Jamal æresborgerskabet i bydelen
- at tildelingen af æresborgerskabet er en politisk markering
- at æresborgerskabet ikke medfører nogle juridiske rettigheder for Mumia Abu-Jamal.”

I brev af 11. januar 2000 anmodede Indenrigsministeriet Indre Nørrebro Bydelsråd om en udtalelse om sagen.

I brev af 14. januar 2000 oplyste Indre Nørrebro Bydelsadministration bl.a., at tildelingen af æresborgerskab til Mumia Abu-Jamal for et flertal af medlemmerne af Indre Nørrebro Bydelsråd er en politisk markering uden retligt indhold. Administrationen oplyste endvidere, at bydelen ikke havde rettet henvendelse til de amerikanske myndigheder, da beslutningen om tildeling af æresborgerskab alene er rettet mod personen Mumia Abu-Jamal. Bydelsadministrationen oplyste endelig, at det bevilgede beløb alene er brugt i en repræsentativ sammenhæng, og at der ikke er ydet tilskud til enkeltpersoner.

Bydelsadministrationens brev af 14. januar 2000 var vedlagt det i sagsfremstillingen til bydelsrådsmødet den 14. januar 1998 omtalte notat af 12. november 1997 om æresborgerskab, som Københavns Kommune, Struktursekretariatet, havde udarbejdet på foranledning af bydelen forud for bydelsrådets behandling af sagen. Af notatet fremgår bl.a. følgende:

”Kan en bydel udnævne æresborgere?

Der er ingen tvivl om, at det ikke ligger inden for rammerne af bydelsregulativerne at udnævne æresborgere, hvorfor udgangspunktet er, at punktet ikke kan realitetsbehandles.

Jf. lov om kommunernes styrelse § 2 skal en kommunal myndighed have hjemmel i lovgivningen eller i kommunalfuldmagtsreglerne, for at der lovligt kan træffes beslutning i en sag.

...

Det kunne i det konkrete tilfælde overvejes hvilket formål en beslutning om et æresborgerskab til en ikke-dansk statsborger kunne tjene. Såfremt bydelsrådets formål er at påvirke en fremmed stat, vil en sådan beslutning være et ”udenrigspolitisk anliggende”.

...

Omvendt kunne det anføres, at der med æresborgerskabet alene er tale om en politisk markering uden retsligt indhold, at en given beslutning ikke kolliderer med andre myndigheders kompetence idet Indre Nørrebro ikke agter at rette henvendelse til de amerikanske myndigheder og beslutningen alene er rettet mod personen Abu-Jamal, samt at bydelsrådet ulovbestemt (som følge af de almindelige kommunalfuldmagtsregler) kan agere i repræsentativ sammenhæng på bydelens vegne uden konkret hjemmel.

Dette kunne tale for, at udnævnelsen af æresborgeren kan behandles som en sag om "repræsentation".

I brev af 11. februar 2000 anmodede Indenrigsministeriet Indre Nørrebro Bydelsråd om en fornyet udtalelse om sagen. Ministeriet anmodede samtidig om, at udtalelsen blev behandlet af bydelsrådet på et møde.

I et brev af 6. marts 2000 meddelte Indre Nørrebro Bydelsråd bl.a., at bydelsrådet med tildelingen af æresborgerskabet til Mumia Abu-Jamal alene har foretaget en politisk markering uden retligt indhold, samt at beløbet på 4.000 kr. blev bevilget til et lokalt kulturelt arrangement på baggrund af en ansøgning fra foreningen "Free Mumia Abu-Jamal". Foreningen havde ansøgt bydelsrådet om støtte til foreningens arbejde med temaet menneskerettigheder.

Ved telefax af 5. maj 2000 fremsendte Indre Nørrebro Bydel på Indenrigsministeriets telefoniske forespørgsel forskelligt materiale vedrørende bevillingen på 4.000 kr. til markering af æresborgerskabet til Mumia Abu-Jamal. Det fremgår bl.a. af materialet, at det af bydelsrådet den 14. januar 1998 bevilgede beløb på 4.000 kr. er udbetalt til afholdelse af en reception den 9. december 1998 i anledning af Mumia Abu-Jamals æresborgerskab i Indre Nørrebro Bydel.

I den anledning skal Indenrigsministeriet udtale følgende:

Det tilsyn, som Indenrigsministeriet udøver over for Indre Nørrebro Bydel, er et retligt tilsyn. Det betyder, at tilsynet kun omfatter spørgsmål om, hvorvidt der er sket en tilsidesættelse af lovgivningen, herunder offentligretlige retsgrundsætninger, jf. § 65 e, stk. 8, jf. § 61 i lov om kommunernes styrelse (jf. lovbekendtgørelse nr. 810 af 28. oktober 1999).

Indenrigsministeriet kan ikke tage stilling til, om sagsbehandlingen i Indre Nørrebro Bydel er rimelig eller hensigtsmæssig, eller til spørgsmål vedrørende skønsudøvelsen, så længe skønnet udøves inden for de rammer, der er fastsat i lovgivningen.

Det fremgår af § 65 e, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse, at bydelsrådene varetager de kommunale anliggender, der henlægges til rådernes selvstændige varetagelse eller henlægges til bydelsrådenes bestyrelse efter bemyndigelse fra Borgerrepræsentationen. Efter bestemmelsens stk. 5 træffer Borgerrepræsentationen i et regulativ for bydelsrådene bestemmelse om, hvilke opgaver der skal henlægges til bydelsrådenes selvstændige varetagelse. I regulativet fastsætter Borgerrepræsentationen endvidere regler om bydelsrådenes styrelse, herunder bl.a. om finansiering af rådernes opgaver. Regulativet skal godkendes af indenrigsministeren, jf. § 65 e, stk. 6.

Det er Indenrigsministeriets opfattelse, at § 65 e, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse udtømmende regulerer bydelsrådenes beføjelser. Bydelsrådene kan således alene varetage de opgaver, som er henlagt til bydelsrådene i medfør af bestemmelsen.

Bydelsrådene har således ikke en adgang til – uden Borgerrepræsentationens beslutning – at varetage de opgaver, som efter almindelige kommunalretlige grundsætninger om kommuners opgavevaretagelse lovligt kan varetages af kommuner.

Det fremgår af regulativet for Indre Nørrebro Bydelsråd, at der er henlagt en række nærmere opregnede opgaver til Indre Nørrebro Bydelsråds selvstændige varetagelse inden for børne- og ungeområdet, ældreområdet, kultur- og fritidsområdet og vejområdet.

Borgerrepræsentationen har endvidere truffet beslutning om at henlægge en række nærmere opregnede opgaver til bydelsrådenes bestyrelse efter bemyndigelse fra Borgerrepræsentationen inden for børne- og ungeområdet, kultur- og fritidsområdet, vejområdet, beskæftigelsesområdet og området for øvrige sociale ydelser.

Tildeling af æresborgerskab er ikke omfattet af de opgaver, der ved regulativ for Indre Nørrebro Bydelsråd er henlagt til bydelsrådets selvstændige varetagelse, eller af de opgaver, som er henlagt til Indre Nørrebro Bydelsråds bestyrelse efter bemyndigelse fra Borgerrepræsentationen.

Det er på denne baggrund Indenrigsministeriets opfattelse, at Indre Nørrebro Bydelsråd ikke lovligt kunne træffe beslutning om tildeling af æresborgerskab til Mumia Abu-Jamal, herunder beslutning om bevilling af et beløb på 4.000 kr. til afholdelse af reception i anledning af tildelingen.

Da beslutningen om bevilling af et beløb på 4.000 kr. til afholdelse af reception i anledning af tildelingen af æresborgerskab til Mumia Abu-Jamal således var ulovlig, finder Indenrigsministeriet endvidere anledning til at overveje, om der er det fornødne grundlag for at statuere, at de bydelsrådsmedlemmer, der var ansvarlige for bevilling af det omhandlede beløb, er erstatningsansvarlige i medfør af den kommunale styrelseslovs § 65 e, stk. 8, jf. § 61, stk. 3.

Det fremgår af § 61, stk. 3, i den kommunale styrelseslov, at tilsynsmyndigheden kan anlægge erstatningssag mod et kommunalbestyrelsesmedlem, som er ansvarligt for, at kommunen er påført et tab. Det følger af styrelseslovens § 65 e, stk. 8, at reglerne i § 61 finder tilsvarende anvendelse på bydelsrådene og deres medlemmer.

Spørgsmålet om, hvorvidt der skal anlægges erstatningssag mod disse medlemmer, skal afgøres ud fra dansk rets almindelige erstatningsretlige regler. Dette betyder, at der skal foreligge en uforsvarlig adfærd, som kan tilregnes det enkelte medlem af bydelsrådet som forsætlig eller uagtsom, og at der som en forudselig følge heraf skal være opstået et tab for bydelen. Der kan henvises til den kommenterede kommunale styrelseslov, 2000, side 228 f.

Af forvaltningens sagsfremstilling til mødet den 14. januar 1998 vedrørende dagsordenspunktet "Beslutning om æresborgerskab til Mumia Abu-Jamal" fremgik det bl.a., at bydelsrådet uden konkret hjemmel ville kunne udnævne Mumia Abu-Jamal til æresborger, hvis der alene var tale om en politisk markering uden retligt indhold rettet mod personen Mumia Abu-Jamal. I udtalelsen var der henvist til et notat af 12. november 1997 fra Københavns Kommune, Strukturekretariatet.

Indenrigsministeriet lægger til grund, at de medlemmer af Indre Nørrebro Bydelsråd, der var ansvarlige for beslutningen om bevilling af 4.000 kr. til en markering af tildelingen af æresborgerskab til Mumia Abu-Jamal, traf deres beslutning på grundlag af denne sagsfremstilling.

Det er Indenrigsministeriets opfattelse, at det ikke kan anses for oplagt, at sagsfremstillingen er forkert eller mangelfuld.

På denne baggrund finder Indenrigsministeriet ikke, at der er det fornødne grundlag for at statuere, at de bydelsrådsmedlemmer, der er ansvarlige for beslutningen om bevilling af det omhandlede beløb, har udvist en uforsvarlig adfærd, som kan tilregnes de pågældende som forsætlig eller uagtsom.

Indenrigsministeriet skal beklage den sene besvarelse af Deres henvendelse.

Indenrigsministeriet har ved kopi af dette brev orienteret Indre Nørrebro Bydelsråd og Københavns Kommune om ovenstående.

Ministeriet foretager herefter ikke videre i sagen.

Med venlig hilsen

Christian Schönau

Not. 2. Indre Nørrebro Bydelsråd.

Hvilket herved meddeles.

Der henvises til j.nr. 00.01.06-004/97

Med venlig hilsen

Christian Schönau

Not. 3. Københavns Kommune.

Hvilket herved meddeles til orientering.

Med venlig hilsen

Christian Schönau